

Barcelona 22 de maig de 1925

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVIII Número 2411 15 cèntims — Atrassats 30

Aquest número ha passat per la censura governativa

Recentment reformat pels seus nous propietaris

El més cèntric

El més confortable

Habitacions en la Rambla

PREUS MODICS

HABITACIONS AMB QUARTO DE BANY

Pensió completa des de 18 pessetes

Habitació sola 7 pessetes

Vostra estada en Barcelona es farà
més agradable hostatjant-se en el

Hotel Oriente

PATI BLAU

PELAI, 1

**SALÓ EL MÉS NOU
EL MÉS HIGIENIC
ÚNIC A BARCELONA**

Elegant sessió vermut tots els dies festius de 12 a 2, amenitzat amb un interessant concert.

Tothom pregona que el suculent cafè d'aquesta casa, és el millor de Barcelona.

**BICICLETES
Motos**

Accessoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Teléfon 1445 A - BARCELONA

ANTONI LÓPEZ IMPRESSOR

TREBALLS COMERCIALS DE TOTA CLASSE
EDICIONS ESPECIALS DE GRAN LUXE, Etc.

Olm, 8, Interior

BARCELONA

El Gato Negro

Bar - Charcuterie

Rambla del Mig, 36-38 - Tel. 2290 A

SERVEI DE PRIMER ORDRE

Única Casa amb servei de CAFE-EXPRES per a tot el públic

PREUS MODERATS

ANTIPALÚDIC
ANTIMELITENSIS

L A V E R A N

CURA RADICAL DE LES FEBRES PALÚDIQUES. TERCIANES O QUARTIANES. FEBRES DE MALTA.

L A V E R A N es ven per totes les Drogueries i Farmàcies.

Per prospectes Casa Segalá, Rbla. les Flors, 14-Barcelona.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Notes d'actualitat

'ha aixecat l'estat de guerra. No s'ha aixecat la suspensió de les llibertats constitucionals. Podrem ésser detinguts sense autèntica justificació, no ens serà permesa la inviolabilitat del domicili, ni la de la correspondència, no ens serà permès reunir-nos pacíficament. La censura prèvia, seguirà.

Però hi haurà un canvi: Les galerades de la premsa seran portades doscents metres més lluny d'on eren portades. De Capitania passaran al Govern Civil.

Un altre canvi. En virtut de l'alçament de l'estat de guerra, els senyorsensors militars podran reintegrar-se a les seves habituds anteriors al 13 de setembre de 1923. No hauran de vetllar. Els nous senyorsensors civils, que podien fruit del descans nocturn, vetllaran. El llapis vermell, potser serà blau.

El que la prèvia censura no hagi estat aixecada, haurien d'agrair-ho els jugadors de futbol, no pas perquè tinguin idees autoritàries, ni perquè estiguin sota el comandament d'un capità, sinó perquè l'atenció ciutadana seguirà projectant-se damunt d'ells, com seguiran les nostres plomes comentant els seus cops de peu i les seves diferències amb juntes directives, redactors deportius i públics.

Un jugador de futbol és un jugador de futbol, i, a més a més, una vàlvula. Sense ell, no serien possibles les dobles columnes als diaris, i les controvèrsies, i les disputes, i les recepcions triomfals. Els únics homes públics són ells, ells els sols que fan intervius, ells els que posseeixen un públic, ells els que recullen les passions populars. Potser per en Sami es barallarien els que abans es batien per en Cambó o per en Lerroux. Els diaris no temen indisposar-se amb els sostenedors d'unes idees, sinó amb els socis d'un club, i, naturalment, cap partit polític, cap agrupació, posseeix la força del club *Barcelona*.

No exagerem. Si el club *Barcelona* ordenés que es comprassin els mitjons en tal botiga, aquesta es faria rica, i a l'inversa la botiga que patís el seu boicot. El diari que

l'ataqués rebria centenars de baixes. D'un diari, per cert escrit en català, ha estat dit, que a l'endemà d'una solidaritat periodística, adversa al club *Barcelona*, va rebre la visita d'un xicot que els hi digué:

—Facin el favor de donar de baixa an el senyor Puig i Cadafalch, per l'actitud que observa contra el *Barcelona*."

El diari era barcelonista, però no es tolerava cap discrepància. El club era el sagrat, aquí on tantes coses sagrades s'havien imaginat.

Per això els futbolistes fruitan de la continuació de la censura, que els hi assegura la seva hegemonia en el periodisme i en la curiositat pública. Tot, articles i telegrams, van a la censura, tot, menys els esports. I així el baló queda convertit en una vàlvula de seguretat.

PARADOX

UN DALTABAIX

Aquest és un cantant català que s'ha fet ric amb la sarçuela i l'opereta. Paraula. Oi que sembla mentida que amb aquestes dues ximpleries es pugui fer ric un home? Doncs, ja ho veieu: no és mentida, sinó veritat.

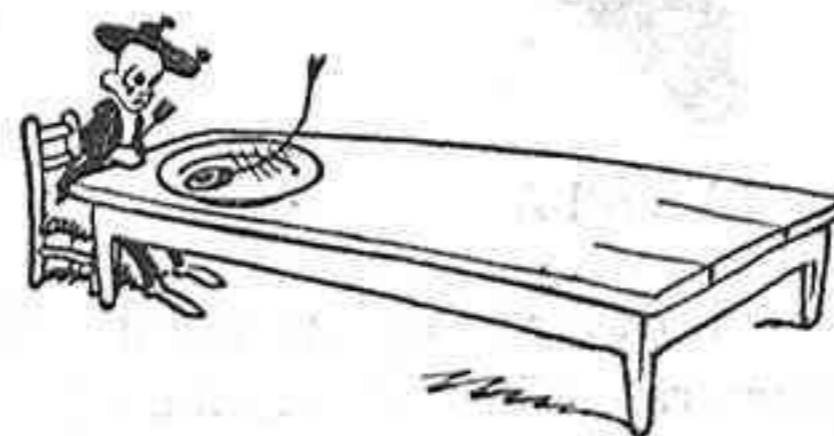
Aquest cantant, quan es va veure uns quants mils durs, va convertir-se en propietari. Diguem, en elogi seu, que podent fer construir barraques a Barcelona per a explotar als pobres obrers, va preferir adquirir unes pagesies als environs de Barcelona.

Però al pobre cantant, quan encara les obres no estaven acabades li ha passat una desgràcia: s'ha quedat arruïnat.

I és el que deia un amic d'ell, del cantant, quan li varen comunicar la nova:

—Sí, és allò que diuen:

*los dineros del sacristán,
cantando se vienen,
cantando se van!*

Caricaturesques

Tot aquest mes l'he passat aguantant-me les ganes de parlar de flors. Per no veure-m'hi obligat he fet el sacrifici de parlar de la brutícia barcelonina, que és una brutícia capaç de fer oblidar les flors al més florit. Gràcies a la brutícia m'he aguantat dues setmanes, però no puc més. S'acaba el maig, el mes dels clavells a deu cèntims el pom, i haig de parlar amb vistes a la floricultura.

Em sap molt greu parlar-ne, molt! Retreure les flors és molt vulgar i molt cursi, molt! Sortir amb la cantarella passada de moda de la violeta simbòlica i del pomell enervant, ara precisament, quan tota persona cabal es riu de la idealització de la botànica, sembla que sigui tocar el violó; sembla que sigui fer-se l'interessant, com la Dama de les camèlies. La Dama de les camèlies ha perdut ja tot el seu prestigi romàntic. La preocupació de les flors es fa comprensible en els floricultors de València que n'exporten uns quants vagons cada dia. En un home que no visqui de la floricultura, no se li pot perdonar aquesta preocupació. És molt cursi, molt vulgar. Molt! I els que lluïm certa ironia, els que fem l'Aristipus, tenim una feina de mil dimonis per a fugir de vulgaritats i cursileries, és clar. Ara hem de capficar-nos per les flors i violes i romaní? Vaja, home! Ens riem amb una rialleta d'aquelles que consagren a un escriptor. *¿Florecillas a mi?* Vaja, home! Per això és que no volia parlar-ne. Però el cas és que el maig s'imposa: "Pel maig, cada dia un raig", cada raig fa brotar un roser, cada roser desclou cent roses, cada rosa té

LA VIDA BARATA

—I després es queixaran! Tot va de primera! Fins al restaurant et donen el tiberi de franc.

una olor que fa perdre l'esma, la por a la vulgaritat i la distingida feina de fugir de la idealització de la Història Natural. Haig de parlar-ne. Després de tot, els temps són atrevidament democràtics i lliberals, i cadascú parla del que li sembla, salvant lleugeres privacions que la censura imposa, sense fer mal a ningú.

Decidit a parlar de flors, és evident que hauré de retreure les de la Rambla, per allò de què és el cor de Barcelona, la nota típica per l'atracció de forasters i l'incensari d'un temple mercantil que és la urbs. La nostra urbs ve a ésser una sinagoga plena de mercaders, com la de Jerusalem: les flors de la Rambla són l'incens que es gasta dins la sinagoga. Les parades de floristes són un desagravi per la profanació d'utilitarisme ciutadà. Un desagravi que fa bonic i fa servei. Si aquells mercaders jesuralemites que venien bens i porcs haguessin venut clavells i roses, a ben segur que Crist no hauria arribat a fer servir les corretges; i si al costat de la sinagoga hi hagués hagut un mercat pestilent com el de la Rambla, a ben segur que Crist hauria donat les gràcies als profanadors, en nom de la *salus populi*, de la mateixa manera que nosaltres estem agraïts als taulers olorosos de les floristes, perquè neutralitzen la fortor de benzina dels taxis que empaiten gent Rambles amunt i avall i atenuen els efectes asfixiants que surten pels portals de la Virreina.

Per això deia que les flors fan bonic i fan servei. Em sap molt greu reconèixer que fan bonic. Molt! Ja he dit que els deixebles d'Aristipus tenim por de què ens prenguin per cursis. Però no puc fer-hi més: trobo que fan bonic. Disculpiu-m'ho com jo disculpo als caníbals del dia que es tornen beneïts davant d'un cinema o d'un fonògraf. Els admiradors dels productes naturals i dels productes artificials ens hem de perdonar perquè així ho mana la tolerància, i la tolerància és la cultura, aquesta cultura de la qual tant n'hem sentit parlar. Amb el degut permís, doncs, les flors de la Rambla fan bonic i serveixen per amagar brutícies vergonyoses.

Vostès diran: altra vegada ens surt amb la brutícia? Aviat farà pudor! Prenguin paciència. La pudor de Barcelona dura centúries, i l'aguantem: la que jo pugui fer sols ha durat tres setmanes, i és metafòrica. I la nostra brutícia urbana no té res de metàfora, és de la legítima, és de la rànica. No cal dir que posats a tirar...

TANYUS

Sonet a la passió

Pedra que caus en el llac adormit
i li remous les aigües encantades,
passió que esclates al fons de l'esperit
i el deixes irrisat amb les onades.

Ets foc i gel, ets plaer i neguit;
fas tancà els ulls i esberles les mirades,
pares el pas; fas caminà amb delit
i fas saltar la sang com flamerades.

Ets en l'amor que he trobat en ma ruta
gota de mel i gota de sicuta;
ets la besada i el punyal lluent.

Fas dringar l'or i escampes la mentida,
cavall que saltés sense nord ni brida
i amb la crinera esvoletada al vent.

Elogi del sensualisme

S'ha dit que el sensualisme era l'embrutiment dels sentits. No hi estem pas d'acord. No sols no hi estem d'acord, sinó que estem diametralment oposats. Per a nosaltres el sensualisme és la perfecció dels sentits. Sensual equival a dir home perfecte com a tal. Les sensacions embrutides fan l'home degenerat, i l'home degenerat, no és sensual perquè té atrofiats els sentits. L'embriac ja no troba gust en el beure; beu perquè sí, per vici. El sibarita del menjar no menja pel gust que hi troba, sinó per la golafreria de menjar. El golafre no és sensual, sinó un degenerat del sentit del gust.

Sensual pot ésser-ho la persona més virtuosa; l'home més refinat. La sensualitat depèn de la complexió física i espiritual del subjecte i precisament el veritable sensual és el que posseeix el refinament dels sentits.

La sensualitat és flama, és passió, és un abrandament dels sentits. La passió és un dels factors més transcendents de la humanitat. Ha creat més la passió que el seny. L'home fred no és sensual; és l'home que només pensa, el que té els sentits en perennal aquiescència; és una mena d'abstracció del seny. Vé la passió, inflama els sentits, l'ull meravellat esguarda les coses i, a més de la llum essencial que hi ha en elles, l'ull hi posa flama vivificadora i aquelles coses són vistes més belles del que són perquè són mirades en el moment sensual, en el moment revelador de la bellesa. Aquest moment sensual és l'origen de l'art. No es comprendria l'art sense una divina exaltació dels sentits, i aquesta divina exaltació dels sentits és el sensualisme.

Adhuc en l'amor, el sensual és el que està en la plena potencialitat de vida. No podem dir sensual al pubescent ni al que es decanta a la senectud. El sensualisme—en amor—és patrimoni dels joves. L'art, però, com que és essència immortal, és eternament jove i els artistes són eternament sensuals.

No comprendríem aquestes flamarades de pedra que ha aixecat l'arquitectura, sinó fos una passió irresistible que les ha abrandat. I si passem de l'arquitectura—que és la més material de les arts—a la música, que és la més espiritual, trobarem en ella un diví entusiasme, un foc revelador d'infinites exquisiteses, un sensualisme rítmic que és la base de totes les arts. El Ritme és Déu, diu un poeta oriental. Totes les coses tenen en la seva essència un ritme constant que les impulsa. El Ritme és la força creadora i motora de l'Univers; és l'Entus metafísic que l'home amb l'afany d'humanitzar i assimilar-se ha traduït en mites.

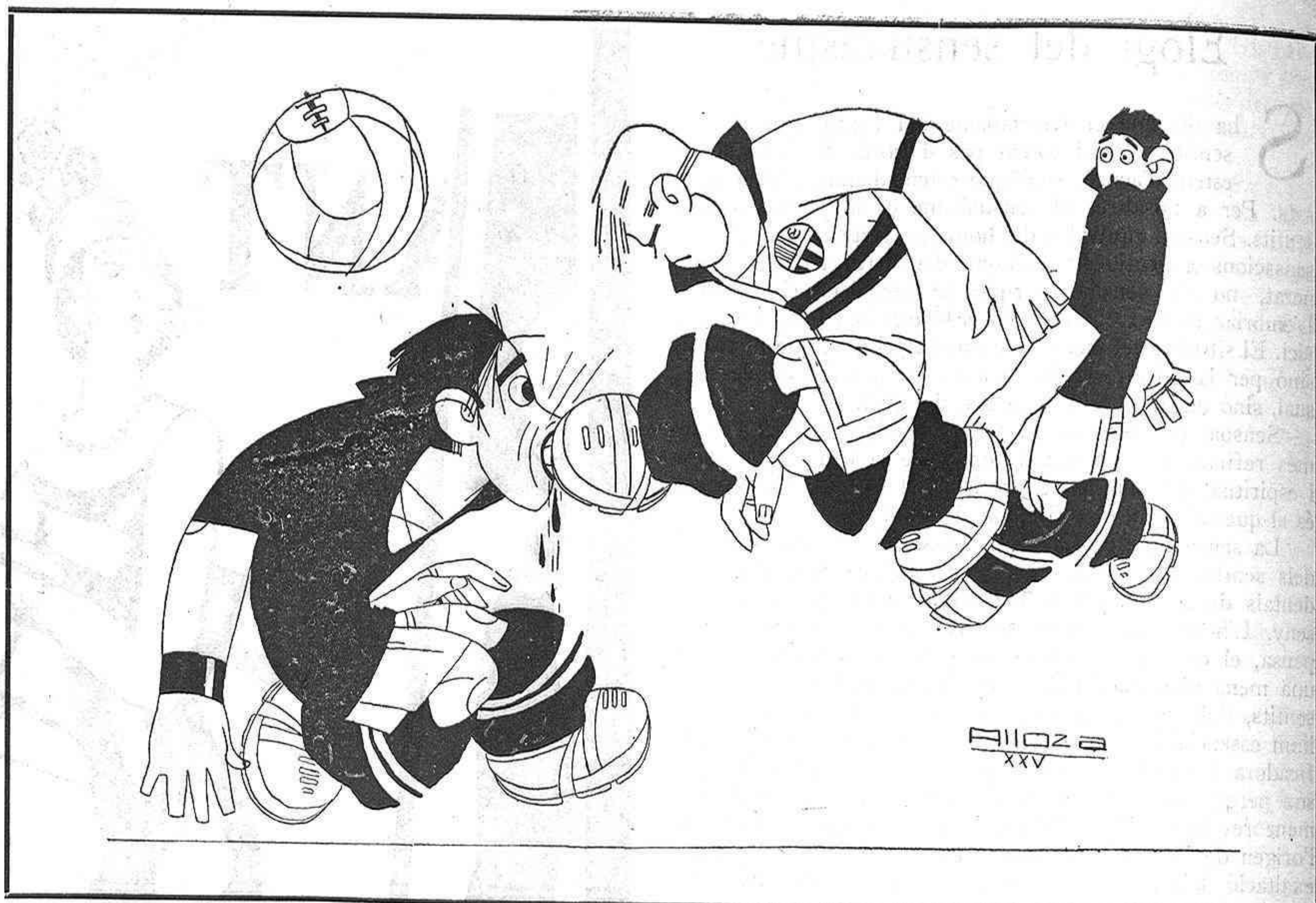
Quan els sentits són entusiasmats, són plens d'aquest ritme. Adhuc en les sensacions més fortes i exquisides de la vida el cor té un ritme diferent, les pulsacions són anormals, els sentits són exaltats i restem embadalits davant d'aquella cosa o d'aquell fet que ens impressiona; o bé restem cegats de seny i l'odi o l'amor se'ns emporta. És el moment sensual en què l'home es compenetra amb l'essència de les coses i n'esbrina les meravelles o els secrets. La sensualitat és la perfecció dels sentits i l'exaltació de la vida.

JOAN D'ALIÓ

LES SUBSISTENCIES

—Quin restaurant més car! Amb una mica més em deixen sense camisa!

— CONSELL

TELO ENLAIRE

ROMEA

Segueix l'èxit de *A Montserrat*. No som a temps de parlar d'una comèdia esportiva que firmen uns senyors "Dova" i "Duvinyals". Ja en parlarem la setmana que vé.

BARCELONA

Torre de marfil és l'escenificació d'una novel·leta d'en Martínez Sierra, publicada fa alguns anys. Guardàvem d'aquesta novel·leta un bon record. L'escenificació ens ha afermat aquest bon record. *Torre de marfil* és, podríem dir, una comèdia exemplar. Una comèdia quals valors espirituals són la tendresa, la bondat, l'alegria de viure.

Algú al nostre costat, mentre es desenllaçava la comèdia, deia:

— Això és cursi.

Nosaltres, francament, no sabem per què. A en Martínez Sierra se l'ha titllat de cursi amb massa lleugeresa. En canvi ningú s'ha atrevit a penjar aquesta titlla a l'esquena d'en Benavente, que és més cursi, més fals, més retòric, més conceptuós, és a dir: menys humà, que en Martínez Sierra. En Martínez Sierra—i no és que ara volguem fer un paral·lel entre els dos autors, sinó que aprofitem l'ocasió de llençar aquestes observacions—té una gràcia, una finor, una distinció que mai ha tingut en Benavente. Recordeu *El pobrecito Juan*, *El enamorado*, per exemple.

Recordeu l'escena en vers de *Los intereses creados*, l'obra més característica d'en Benavente. Sincerament: voleu una cosa

El futbol és el remei més eficaç per a fer una juventut forta i sana.

(De qualsevol revista professional)

més ridícula, més cursi que aquella escena en vers? I recordeu també que sobre algunes obres d'en Benavente pesa enormement el record d'altres obres: *Les fourberies de Scapin* (Molière). *Le repas du lion* (François de Curel). *Misteri de dolor* (Gual).

Això no es pot dir, en canvi, de cap obra d'en Martínez Sierra, que, sempre amb un bon gust singular, ha abordat tots els gèneres, des de la sarçuela—*Margot*, *La suerte de Isabelita*—al ballet—*El amor brujo*—, des de la comèdia romàntica—*Don Juan de España*—passant per la comèdia sentimental—*Primavera en Otoño* al drama realista: *El reino de Dios*.

Torre de marfil és una comèdia honesta, digna. Què no té transcendència? Però, senyors, si no n'ha de tenir!

El tipus de la modisteta—fàcil a convertir-se en un ésser ridícul i ploraner—i el de la minyona del tercer acte, molt ben traçats. Els altres, mantinguts discretament en un just segon terme.

La interpretació ja no cal dir que bona. I la presentació també.

TIVOLI

La virtud sospechosa és una comèdia del senyor Benavente, en la que, com en la majoria de les comèdies del senyor Benavente, no sabem que ens ha volgut demostrar l'autor.

Hi han, en aquesta comèdia, lligades dues accions: la de la marastra, que ha tingut un passat borrascós, i la de la filla, que té unes maneres d'una extrema i sospitosa lleugeresa.

El defecte principal de les comèdies del senyor Benavente és que en elles el llenguatge no té cap valor perquè els personatges parlen tots igual. I parlen massa bé, són retòrics i redichos com qualsevol acadèmic de la Española.

En La virtud sospechosa tot balla, tot oscilla entre el melodramàtic i el còmic. No ens agrada, no, La virtud sospechosa. Llàstima de la interpretació.

BOB

TEATRE DE L'ORFEO GRACIENC

El prop passat diumenge la companyia Claramunt-Adrià representà l'obra d'en Rusiñol Ocells de pas, essent de remarcar l'eminent interpretació que li donaren tots els artistes, sobresortint, però, en Claramunt en el paper de Puk.

Amb aqueixa funció pot ja donar-se per finida l'actuació de dita companyia en l'esmentat teatre, car el dia primer de juny començarà la nova campanya en el formós coliseu "Pompeya". Segons sembla, quelques personalitats artístiques i culturals de la terra es proposen crear una mena de Patronat on hi capiguin tots els amants del teatre, a fi i efecte de contribuir a la feixuga tasca que la companyia Claramunt-Adrià s'ha emprès, comptant solament amb el seu propi esforç, ço que sens dubte enrobustiria i afermaria l'actuació de la mateixa en l'esdevenidor, fent a l'ensems que el coliseu "Pompeya" es transformés en un Casal de catalans i esdevingués ben prompte el veritable Temple del Teatre Català.

F. G.

De l'Havana

El nou estatge del Centre Català reuneix totes les condicions: espaiós saló d'actes, gran biblioteca, saló de juntes, hall, cafè-restaurant, tres salons d'esbarjo, saló d'assaigs per a l'Orfeó, magnífics departaments per a esports i una ampla terrassa.

En el saló d'actes s'hi ha construït un magnífic emicicle per a donar-hi representacions artístiques adequades.

Bona part d'aquest progrés es deu al seu digníssim president, senyor Josep Conangla Fontanilles, qui amb la seva perícia i diplomàcia ha sapigut unir a tots els elements que fins fa poc es trobaven disgregats.

A n'ell i als artistes senyors García Escarré, Pausas, Claramunt y Vila, que tingueren al seu càrrec l'ornamentació del nou local, adrecem nostre coral felicitació.

Nostre Enric Borràs, l'eminent artista català, acaba de portar a cap en el teatre "Payret" d'aquesta capital, una

A LES CARRERES

—Estàs cansat, oi, de tant córrer?
Peró, fill meu, pensa que avui el qui
no corre, vola!

de les millors temporades artístiques que de tots els temps es recorden.

No hi ha hagut ni un sol dia en què el teatre no es trobés abarrotat d'entusiastes espectadors, quins aclamen al nostre Borràs amb veritable deliri.

I ens plau consignar que en *Terra Baixa* i *El Místic* és on ha conquerit els seus millors triomfs.

En la funció d'homenatge que li dedicà la societat havanera, posà en escena *Terra Baixa* davant una immensa multitud que aclamà a l'artista i a nostre plorat patriarca don Angel Guimerà.

Jutgeu la nostra satisfacció al presenciar aquells homenatges a nostres grans homes.

Al present es troba en *tournee* artística per l'interior de la República.

A mitjans de juny tornarà a l'Havana i llavors el "Centre Català", secundat per altres organismes catalans i l'"Agrupació Artística Boquet-Vilardebó", està organitzant un grandios festival homenatge a don Angel Guimerà i a benefici del Monument que deu erigir-se a Barcelona, comptant ja amb l'entusiasta adhesió de l'Enric Borràs qui accedí tot seguit a prendre part en la representació en català i en el mateix teatre "Payret", de *Terra Baixa*.

A fins de juny l'Enric Borràs emprendre viatge de retorn a Catalunya.

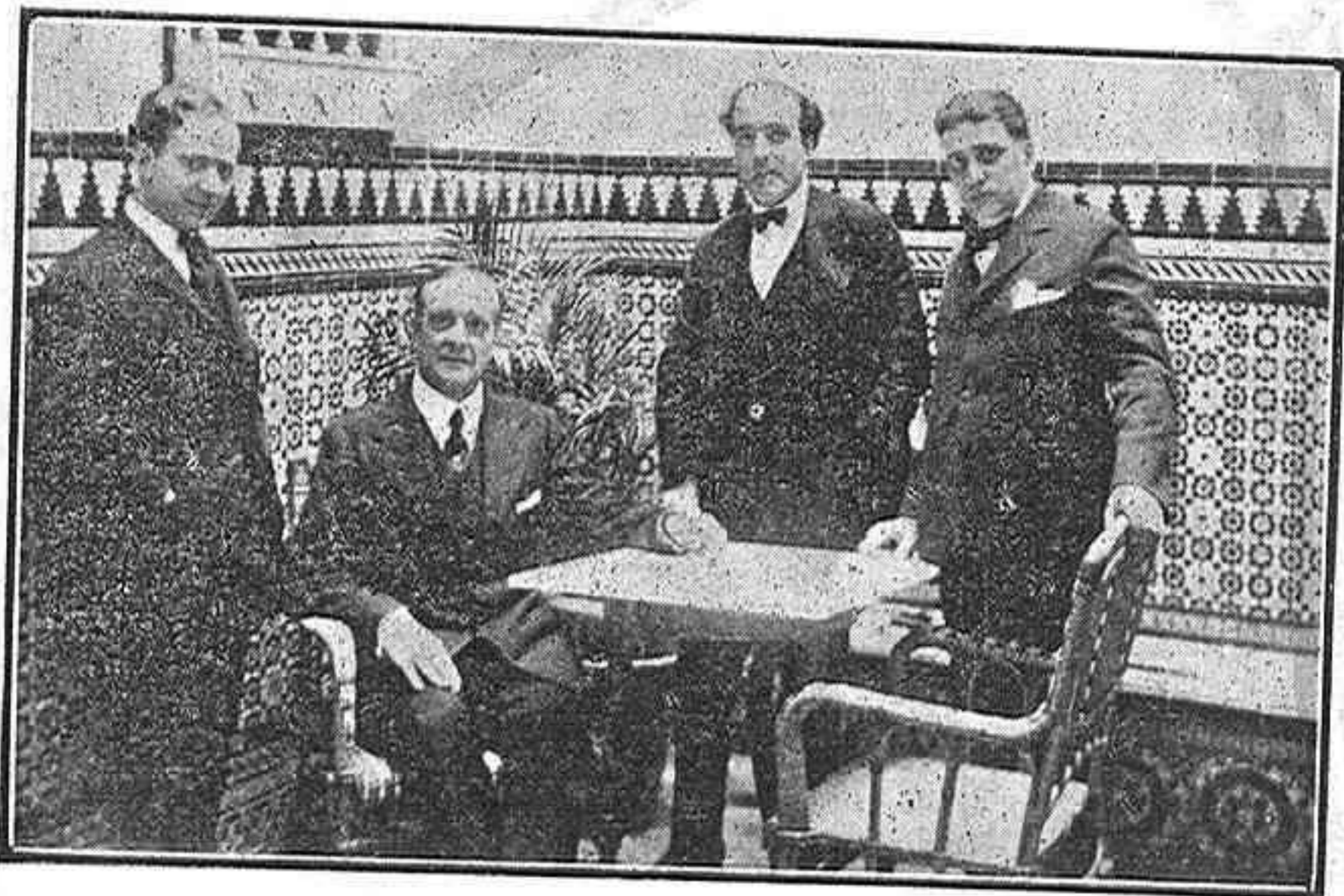
La Beneficència Catalana, que presideix nostre volgut amic Eudald Romagosa està portant a cap una tasca per demés meritíssima.

Degut a l'entusiasme i a la perícia de l'actual Consell Directiu, la Beneficència catalana es troba en l'època més brillant de la seva història.

Els catalans que es troben en la indigència són auxiliats amatentment per la Beneficència amb veritable abnegació per part de tots els seus components.

La diada de Sant Jordi es celebrà en l'Ermita de Montserrat una solemne funció religiosa en l'lor als patrons de Catalunya Sant Jordi i la Verge de Montserrat.

Tot el matí es ballaren sardanes a la plaça de l'església i al vespre tingué lloc en els salons del "Centre Català" el ball de les roses, que també es vegé molt concorregut.

EN BORRAS A L'HAVANA

Els senyors Pere Boquet, Francesc Barso, Lluís Burgay i Ricard Palmerola de la revista "Vida Catalana", conversant amb l'eminent actor.

La revista *Vida Catalana*, editada per l'"Editorial Catalana" de l'Havana, ha tingut de suspendre la sortida dels números pertanyents als mesos de gener i febrer a causa de la sentidíssima mort del senyor Miquel Burgay i la senyora Rosa Bertràn de Burgay, ocorreguda en pocs dies.

El senyor Burgay fou el gerent de l'"Editorial Burgay i Co." on hi radica l'"Editorial Catalana" i pare del senyor Lluís Burgay, administrador de la susdita revista, i la senyora Rosa Bertràn, mare de l'alludit.

Eren ambdós persones molt estimades pels catalans d'aquí.

Vida Catalana reprendrà la seva publicació en el mes d'abril amb un número extraordinari.

Ha sigut nomenat administrador del gran diari cubà *El Sol*, nostre amic en Ricard Palmerola, entusiasta català molt estimat entre nosaltres.

Nostra més coral felicitació.

El dia 20 del proper mes de maig pujarà a la presidència de la República el general Gerard Machado, qui fou elegit en les darreres eleccions presidencials per una immensa majoria de vots.

El general Machado és gran amic dels catalans i cal esperar que el seu pas per la primera magistratura de la República sigui un seguit d'èxits i de demostracions d'affecte a la nostra pàtria.

P. B. R.

UNS SALVATGES

A Barcelona, diguin el que vulguin, ens civilitzem. Tenim dancings, cabarets, teatres de revista, on se'ns mostren dones amb la menor quantitat possible de roba, crims per amor cada dia en els innumerables hotels meublées de que la ciutat és plena, cocaïnòmans, morfínòmans, literatura porca que, per tant, deixa d'ésser literatura, una munió de cocottes que vesteixen com les senyores i de senyores que vesteixen com les cocottes. Talment sembla París.

Fins tenim salvatges. I tenir salvatges ja és el no va més. No ens referim an aquests de barret de palla i trajo de panyo de Terrassa que trobem cada dia al teatre, al cafè, al tramvia. No; ens referim a uns salvatges autèntics que han acampat al Tibidabo i que es veuen visitats pels altres salvatges—pels nostres—abans alludits.

An aquests salvatges, portant-los aquí a Barcelona, els hem fet un flac servei. Hem comès amb ells una acció immoral i francament reprovable. Ells, negres com unes sables negres, nusos o quasi nusos, vivien felços en l'interior de les seves selves africanes. Es a dir: vivien en un perfecte estat d'innocència i d'ignorància. La seva cuina era senzilla, fàcil, gens complicada, sense necessitat de salses angleses, de mostasses, d'espècies. No sabien en

EL PAGÉS DE SEMPRE

—Ja farà la mercè de dir-li que sóc el de l'altra vegada.

matèria de begudes el que era un sherry-cobbler, un manhattan, un lighthcap. No sabien que era un shimmy, un fox, un one-step, un rag-time. No sabien que era un cabaret, que era un music-hall, que era una tanguista, una cupletista. No sabien que era el luxe, el vici, la civilització.

Ara, quan tornin a la seva terra, s'emborratxaran, prendran cocaïna, es robaran els uns als altres per anar més mudats, conreuaran—és de suposar que amb bastant èxit—l'adulteri, i sabran el que és la grip i la sífilis.

Però seran civilitzats. Sempre és un consol.

VIRAI

No som fermes roures que desafien imperturbables al vent, som anèmics, tendres arbres que blincant-se fan acatament a tots els vents.

Poema d'amor

Les estrelles reien altes
perlejant en l'infinit...
Són dolces les teves galtes
en la gran pau de la nit.

Dolça amada que reposes
reclinada sobre el pit,
quina olor que fas de roses
i quin llavi més florit!

Dorm quieta i cella-junta,
car jo et vetllo els sons suaus;
quan te despertes traspunta
l'albada dels teus ulls blaus.

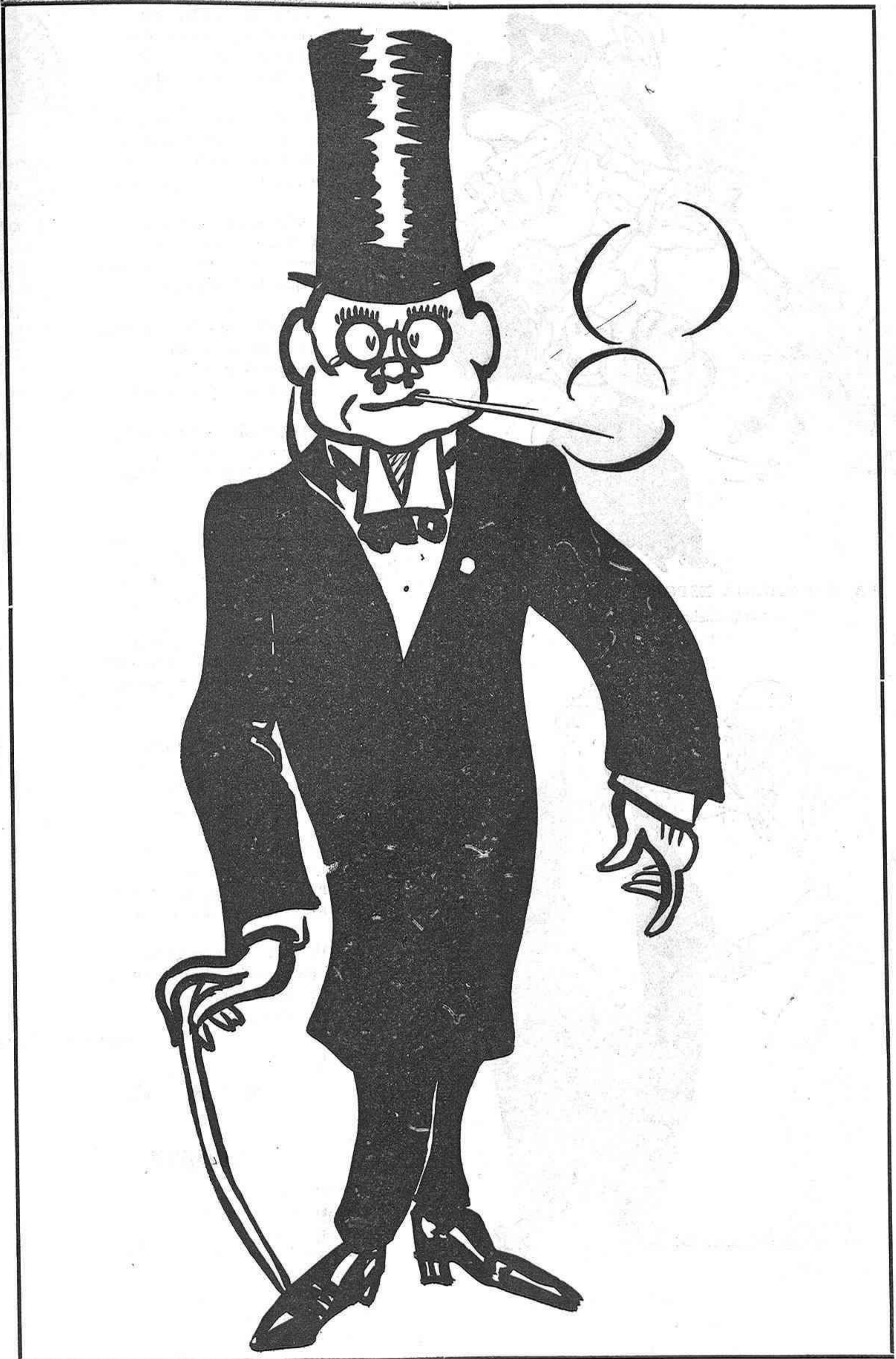

MEZQUITA
ALMER...

L'AMOR DEL NOSTRE TEMPS

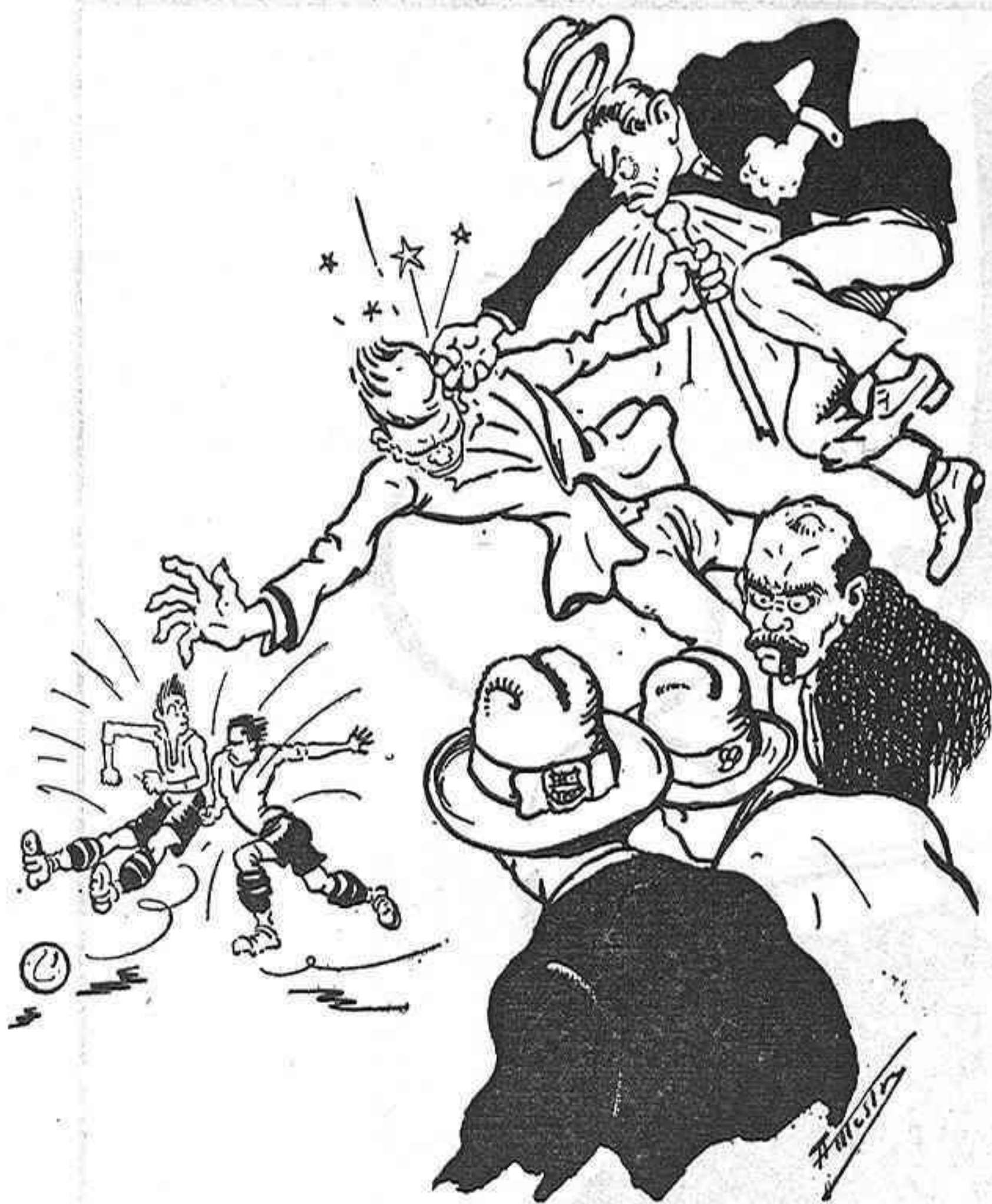
—Et prometo, "Cunitu", que per tu seré una dona honesta.

—Honest, m'has dit? Doncs, no farem pas res!

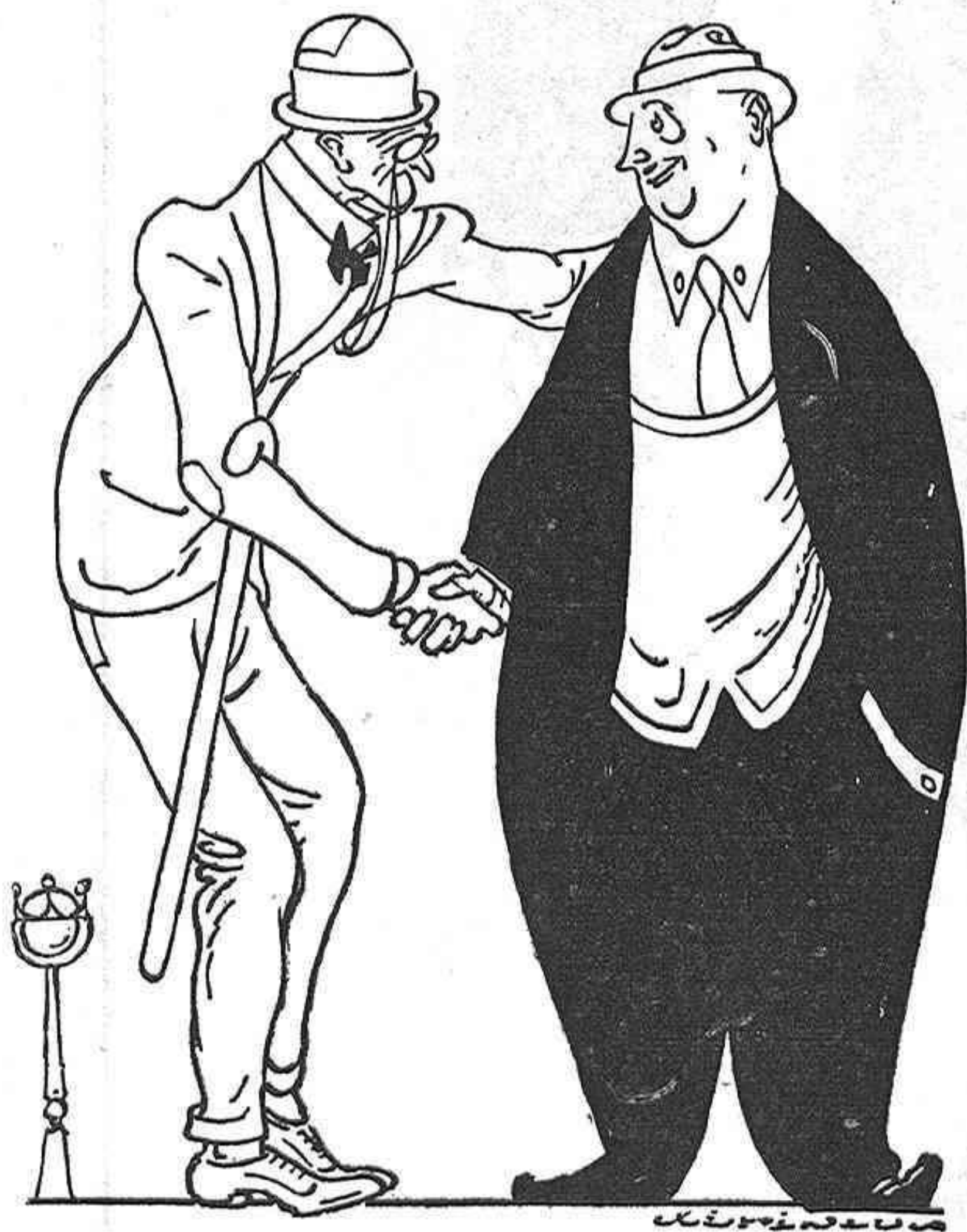
ELS PRESUMITS

—Gràcies a Déu que puc treure a lluir
el barret de copa!

LA MONOMANIA ESPORTIVA

—Aixó acabarà malament.

MATRIMONIS

—Pensa que només et demana una cosa: Que siguis amable amb ella!

—Sí, però m'ho demana amb massa freqüència.

Entre cella i altra cella,
com en mig de dues nits,
el dia clar s'hi esbadella
d'aquests ulls embadalits.

I entre dia i altre dia,
d'aquests llavis porpurins,
hi ha una nit plena d'orgia
que sap tots els plers divins.

Dolça amada que reposes
reclinada sobre el pit,
quina olor que fas de roses
i quin llavi més florit!

Com s'hi encanta l'harmonia
en el teu parlar tan dolç!
Amiga, dorm i somnia
què em piau veure't batre el pols.

Les paraules que ara calles
callant te les sento dí,
hi veig claror de rondalles
en el teu somni diví.

Les muralles dels teus braços
m'empresonen dolçament,
no sabria moure els passos
ni allunyà el meu pensament.

Dorm quieta i cella-junta,
car jo et vetllo els sons suaus;
quan te despertes traspunta
l'albada dels teus ulls blaus.

El teu amor es l'albada
que tremola en mon esperit;
dorm quieta i reposada
reclinada sobre el pit.

Ara que el teu cos dormia
i cenyies el meu cos
m'ha semblat que en tu hi havia
tot el món en dolç repòs.

He besat les teves galtes
i els teus ulls s'han estremit...
Les estrelles reien altes
perlejant en l'infinit.

SALVADOR PERARNAU

Guspira

Ditxosa ta paraula
que sap fer-me reviure
la flama de les ditxes de la vida,
com l'ocellet que vola enlaire i lliure...

Oh, parla'm sense cap mena de trava,
amb tota la dolcesa dels teus llavis
que són per a la meva melangia,
tan plens de joventut, metges ben savis!

VÍCTOR CANIGÓ

VERRAMES ARTÍSTIQUES

DE CARA A L'ISTIU

Encara que sembli que no, l'art està lligat amb la temperatura. L'art s'aprima a l'istiu i s'engreixa a l'hivern; ben al revés del que els hi passa a les cuques, segons diu l'aforisme popular. Ara mateix que la calor apreta una miqueta, amb tot i fer-ho abans d'hora, veiem com les exposicions s'aclareixen, anunciant-nos el proper tancament de les galeries d'art i la conseqüent obertura dels establiments de banys.

Es que l'art s'adorm a l'istiu com el liró i la marmota a l'hivern? Res d'això! L'art, com a cosa de bon to que és, a l'istiu se'n va a fora, a viure, a esplaiar-se a ple sol i als quatre vents, per a vindre a la tardor i encauar-se als salons d'exposicions, a fer magarrufes als *amateurs* de rals, per tal de veure de fer-los-hi afluixar la mosca.

Però deixem-nos de disquisicions casolanes i anem al gra. Al poquet gra que havem recollit en la darrera setmana, començant per les pinturetets a l'oli que l'Aguiló Torrendell té oberta a "La Pinacoteca".

L'Aguiló és un pintor no pas gaire conegut; però se'l coneix per un home de gust que posa els cinc sentits en les coses que fa. Entre la cinquantena de notes de color fetes a Pollensa que té a la parada, totes elles boniques i senyores, n'hi ha per a tots els gustos; de sucoses, de fines, de calentes, de fresques, de fantàstiques, de fortament decoratives... Demés, no es tracta de notes barroeres, d'instantànies fetes al pinzell, sinó de petits estudis, de quadrets que a voltes estan tractats com a miniatures.

M'agradaria veure a aquest artista fent coses grosses... de tamany, perquè em sembla que té prou empenya per a quedar com un home de pasta.

De pasta d'artista, s'entén.

En Guillerme Bergnes que exposa a les "Galerías Arefias" cinc pintures a l'oli i una vintena d'aiguaforts, és un jove impetuós i enamorat de les coloraines enlluernadores. Jo no sé pas si pinta amb ulleres fumades, però a mi les seves pintures em fan aclucar els ulls, ben al revés dels seus aiguaforts que me'ls puc mirar amb tota tranquil·litat.

Dels quadros d'en Bergnes em semblen els dos millors el paisatge *Del camp de Mallorca*, que és una obra valenta, i la *Vella pescadora*, posada en un ambient de realisme ben encertat, encara que li fa una miqueta de mal l'abús del blanc i del negre que el pintor hi ha abocat.

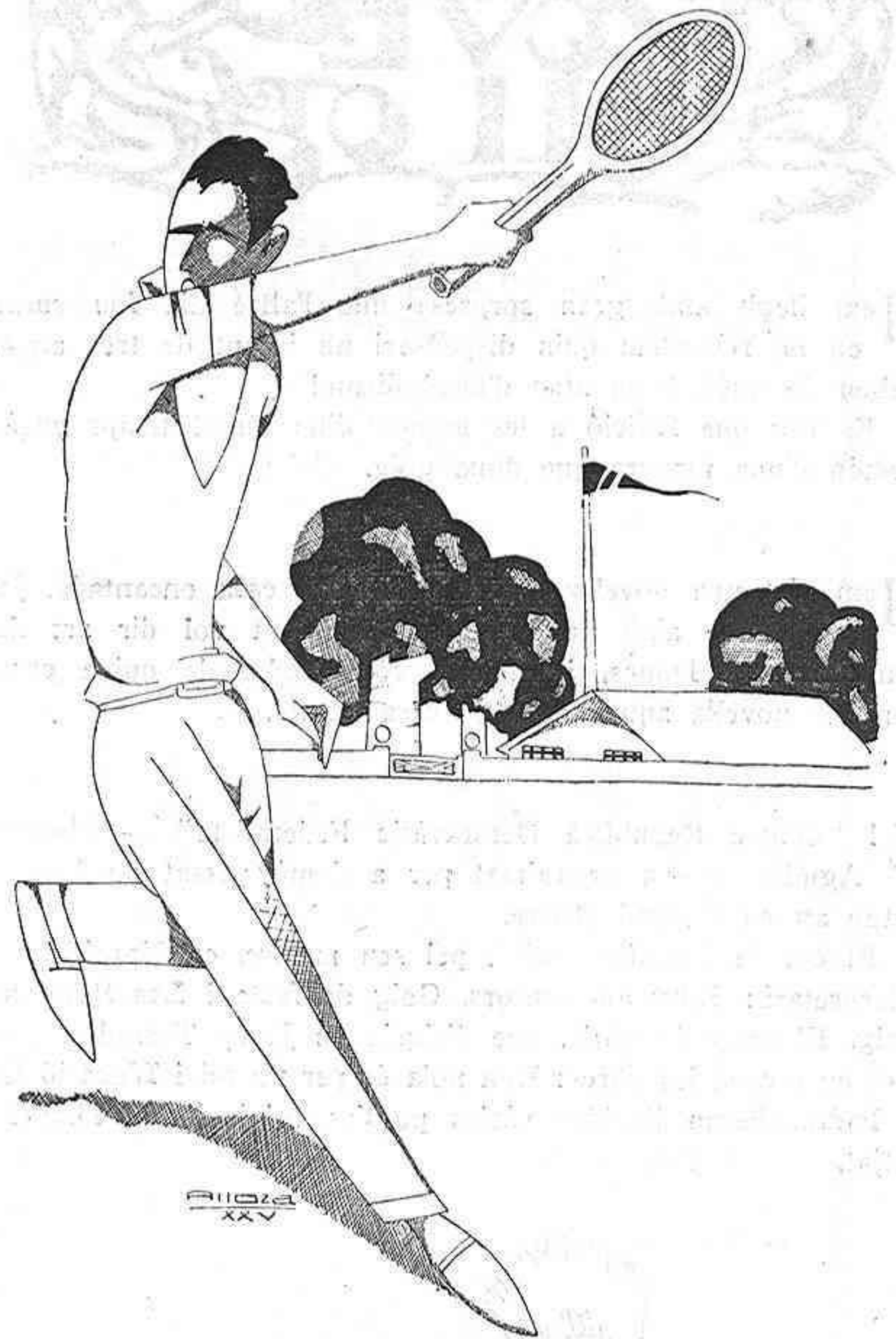
D'aiguaforts n'hi ha de molt bonics: *Els pins*, *Olivera de Mallorca*. *Les torres*, etc., etc.

Un altre artista jove i treballador, en Carles Valero, ha obert una petita exposició de pintures a l'"Ateneu Enciclopèdic Popular".

Es tracta d'un pintor de lluc, però modest, el qual sap com es dibuixa i com es pinta en aquest món, segons ha demostrat altres vegades i que és una llàstima que no pinti i no dibuixi més sovint. A l'actual exposició hi té un paisatge molt notable per l'estudi de llums, rotulat *La torrentada*; altre ben observat de *Sant Genís*; un pati clar i bonic i uns bodegonets amb *Taronges* i *Magranes* que són una delícia de color i de qualitat també.

Animar-se, Valero, i a exposar a les galeries públiques sense por.

C. ARBÓ

OPTIMISME

—Diguin el que vulguin, avui no es fa res sense pilotes.

"GENTE BIEN"

—"Que días más nublados hace!"

—"No se extraña: por el mayo cada día un rayo!"

Hem llegit amb gran sorpresa que l'altre dia fou curat en no recordem quin dispensari un infant de tres anys. Saben de què? D'un atac d'alcoholisme!

Es veu que l'afició a les mones, d'un quant temps ençà, s'estén d'una manera que dóna goig.

Hem vist una novella que es titula *La casa encantada*. Ja sabeu que això de l'art d'encantament vol dir art de bruixeria, oi? Doncs, ja deureu comprendre de quina casa parla la novella aquesta: de la casa barata.

El "Centre Republicà Democràtic Federalista" — Marian Aguiló, 27—ha organitzat per a demà passat un homeatge an en Conrad Roure.

El cor de l'entitat, dirigit pel seu mestre, en Narcís Pla, interpretarà: *Salut als cantors*, *Goig de festa* i *Les flors de maig*. El grup dramàtic, que dirigeix en Josep Terrades, posarà en escena les obres: *Una noia és per un rei* i *L'ocasió fa el lladre*. Seran llegides varies poesies originals de l'home natjat.

TEMERITAT

—Diuen que s'està celebrant l'exposició de l'automòbil: cada dia es deu celebrar, sobretot pels que van a peu.

No cal dir com ens en alegrem de la celebració de tan simpàtica festa.

El doctor Pujol i Brull ha publicat un bellíssim article demanant a tots els homes de bona voluntat una almoïna per a adquirir ràdium per a l'Hospital de la Santa Creu.

Això que heu fet, doctor Pujol i Brull, és portar-se com un home de cor. Desgraciadament són pocs els homes d'aquesta mena.

Llegim:

"Un guardia urbano que cumple con su deber."
Que diu ara! On és aquest fenòmen?

A B C, aquest diari escrit perquè sí, llegit per distracció, ara amb motiu del campionat que guanyà el Barcelona, està que treu foc.

Pobre A B C, com es coneix que les lletres de les beceroles són per analfabets i per canalla, com el popular A E I.

Suposem que el senyor Moltó, nou representant de la "Societat d'Autors Espanyols" de Barcelona, acabarà amb l'abús de què les entitats catòliques tallin els caps de les dones de les obres de l'Iglesias, Rusiñol, Guimerà, Creuhet, Folch, "Pitarra", Llanes, Aulés, Artís, els hi canviïn el títol, com podem citar al senyor Moltó amb tota riquesa de detalls, i durà als tribunals als que cometen actes que cauen de ple en el codi penal, per usurpadors de drets de propietat.

Amb tot, el senyor Moltó està enterat del que passa, no poguent allegar ignorància, i esperem que serà recte i sever contra les rates literàries

Té la paraula... i els fets el senyor Moltó.

Es busca la corona del rei Quintilla.....
Nosaltres per trobar-la aconsellem que es facin tres salts i la busquin bé.

Molt serà que no la recabalin a casa d'un drapaire.

Tornen a córrer per Barcelona una pluja de "curanderos", "endevinaires" i, sobretot, de nous Ballesteros, aquell famós Ballesteros que arruinà tota una barriada, deixant a moltes famílies a la misèria. S'ofereixen durs a dues pesetes; capitals amb interessos imaginaris.

I el bo del cas, és que lloguen com en Bataneros—segons el batejà nostre amic Rusiñol—a gent que fan de corredors, i aquests propaguen les mentides amb una solemnitat majestuosa.

S'han aixecat les garanties. No ens podem queixar de què les hagin aixecat massa tard.

Fins potser les trobarem a faltar. Fins potser les enyorarem. Ja no ens en recordàvem de què vivíem sense garanties.

S'està celebrant a Barcelona una Exposició de l'Automòbil. Ho trobem molt encertat: a Barcelona, on la gent no sap on inquibir-se, on les barraques més infectes valen trenta durs de lloguer al mes, una exposició de l'automòbil està molt bé!

NOVEDAD

OBRA DE GRAN EXITO

VERNEY D'ORIANI

¿Quiere V. ganarse un sobresueldo?

PEQUEÑOS TRABAJOS Y TAREAS FÁCILES CON QUE APROVECHAR UNAS HORAS ENTRETENIDAS Y REMUNERADAMENTE

Un tomo 8.º

Pesetas 3

EMILI SALETA I LLORENÇ

A l'ombra del camí

(POESIES)

Pròleg de PIGNASI IGLESIAS

Preu: 5 pessetes

Instruccions per a l'ensenyança de

MINYONS

Escrites per BALDIRI REXACH

Obra utilíssima per a l'instrucció dels minyons i decans dels mestres.

Preu: 6 pessetes

OBRES de C. GUMA

	Ptes
Fruyta del temps.—Colecció de poesias, formant quatre tomets titulats: <i>Fruyta amarga, Fruyta verda, Fruyta agre-dolsa y Fruyta madura</i> : segona edició il·lustrada. Cada tomet 0'60 de pesseta; tots junts.	2'40
L'amor, lo matrimoni y'l divorci	0'60
Del bressol al cementiri	0'60
Buscant la felicitat	0'60
Petons y pessichs	0'60
Barcelona en camisa	0'60
Lo deu del sigle	0'60
¿Home o dona?	0'60
La dona nua (<i>Moralment!</i>)	0'60
Tipos y topos (<i>Colecció de retratos</i>)	0'60
¿Guerra al cólera! Instruccions pera combàtrel.	0'60
Cla y català. <i>Llissons de gramàtica parda</i>	0'60
Don Quijote de Vallcarca	0'60
¿Ecce Homo! Mondlech en un acte y en vers	0'60
Mil y un pensaments.—Colecció de màximas y sentiments.—Un tomo de unas 100 pàginas (agotada)	0'60
Lo Rosari de l'Aurora.—Album humorístich, ab caricaturas (agotada)	0'60
Filomena.—Viatje de recreo al interior d'una dona	0'60
Lo cólera y la miseria, y una carta al Dr. Ferran	0'60
Sobre las donas.—Polémica entre C. Guma y Fan-tàstich	0'60
Gos y gat.—Juguet cómic en un acte y en vers (agotada)	0'60
Vuyts y nous.—Ab lo «retrato» del autor	0'60
Un cap-mas.—Juguet cómic en un acte y en vers (agot.)	0'60
20 minuts de broma.—Un tomet que conté dos monòlegs representables, titulats <i>Tres micos y Un cessant</i>	0'60
Lo pot de la confitura.—Colecció de poesias (agotada)	0'60
La Exposició Universal.—Humorada agre-dolsa	0'60
Cura de cristià.—Juguet cómic en un acte y en vers (ag.)	0'60
Guia cómica de la Exposició Universal.—Un tomo de 100 pàginas, ab un plano y varis dibuixos (agot.)	0'60
L'amor es cego.—Juguet cómic en un acte y en vers	0'60
Cansóns de la flamarada.—Un tomo de 128 pàgs.	1'50
Una casa de dispesas.—Juguet cómic en un acte. (agot.)	0'60

	Ptes.
La primera nit.—(<i>Impresions de un nuvi</i>)	0'60
Lo dia que'm vaig casar.—(<i>Impresions d'una núvia</i>)	0'60
Ensenyansa superior.—Juguet cómic en un acte. (agot.)	0'60
Drapets al sol.—Escàndol humorístich, il·lustrat	0'60
Quinze dies a la lluna.—Gatada en vers, il·lustrada	0'60
Ni la teva ni la meva.—Comedia en 3 actes y en vers	2'40
Un viatge de nuvis.—Humorada en vers, il·lustrada	0'60
¿Quina dona vol vostè?—Humorada en vers, il·lustrada	0'60
Lo primer dia.—Juguet cómic líric, en un acte	1'20
Art de festejar.—Catecisme amorós, en vers, il·lustrat per M. Moliné	0'60
Guia del conquistador.—2.ª part del <i>Art de festejar</i>	0'60
¿Colon o Carnestoltes?—Ensarronada cómica municipal; il·lustració de M. Moliné	0'60
¿Abaix lo existent!—Disbarat cómic en un acte. (ag.)	0'60
Lo Marqués de Carquinyoll.—Juguet cómic en un acte (ag.)	0'60
Una aventura de amor.—Il·lustrada per M. Moliné	0'60
Pelegrins a Roma.—Viatje bufo-trágic en vers, il·lustrat	0'60
¿Per què no's casan los homes?—Humorada en vers, il·lustrada	0'60
¿Per què no's casan las donas?—Humorada en vers, il·lustrada	0'60
Jesús Maria Joseph!—Juguet cómic en un acte (ag.)	0'60
La salsa del amor	0'60
Lo món per un forat.—Humorada en vers, il·lustrada	0'60
¿Com se pesca un marit?—Humorada en vers, il·lustrada (ag.)	0'60
De la Rambla a la Manigua.—Aventuras d'un reservista, il·lustrada	0'60
Blanchs y negres, ó la qüestió de Cuba, il·lustrada	0'60
Un casament a proba.—Humorada en vers, il·lustrada	0'60
La senyora de tothem.—Humorada en vers	0'60
Lo llibre de les cent veritats.—Edició il·lustrada	0'60
El peccat de Eva.—Humorada en vers, il·lustrada	0'60
Agencia de matrimonis.—Humorada en vers, il·lustrada	0'60
Entre faldillas y pantalons.—Humorada en vers, il·lustrada	0'60
Sota la parra.—Colecció de cantars	0'60

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés al céntim per a certificat. Als corresponents se'ls atorguen rebuixes.

DITXOS VELLIS

—Lorito. dame la patita que te daré un real.